

Com valorar la perspectiva intercultural en els projectes

Departament d'Interculturalitat i Pluralisme Religios

11 de gener de 2022

Perquè incorporar la perspectiva intercultural?

La perspectiva intercultural pren com a punt de partida la constatació d'una realitat socialment i culturalment diversa. Incorporar aquesta mirada implica treballar pel canvi en les dinàmiques d'exclusió, discriminació, invisibilització i desigualtat que es donen envers determinats col·lectius, comunitats i persones de diversos orígens i contextos culturals.

La interculturalitat, a diferència d'altres models de gestió de la diversitat, s'entén com un procés transformador i flexible que ha de defensar i garantir els drets fonamentals i evitar la (re)producció de desigualtats socials i de discriminació.

La perspectiva intercultural orbita al voltant de **tres principis**:

- Reconeixement de la diversitat
- Igualtat de drets i equitat
- Diàleg intercultural i interacció positiva

Models de gestió de la diversitat:

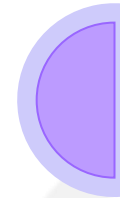
Assimilacionisme

Les persones immigrants es veuen abocades a adoptar la cultura i la identitat del país de destí, implicant l'abandó progressiu de la cultura i identitat d'origen.

Multiculturalisme

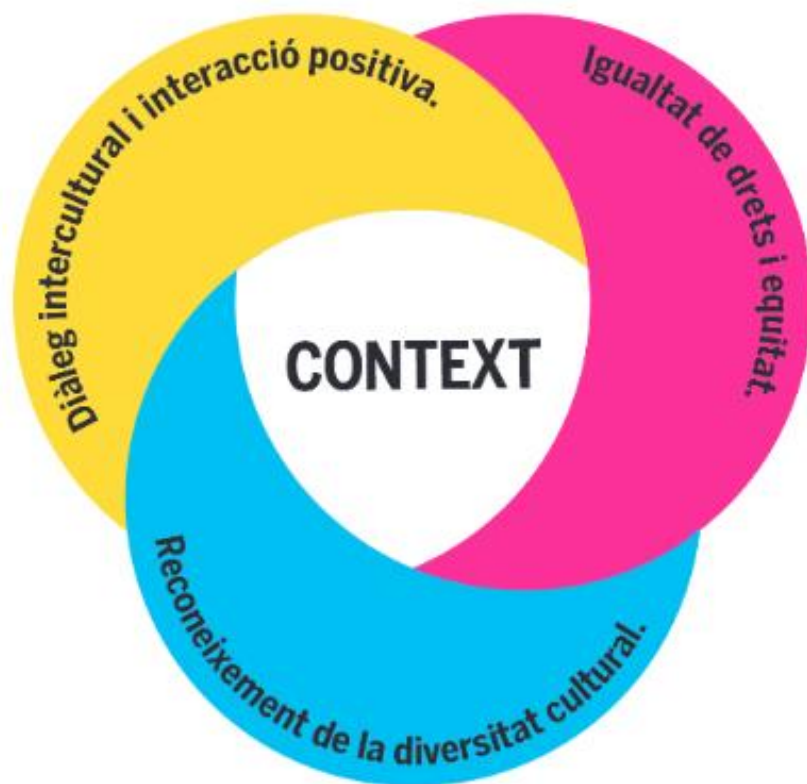
Parteix del concepte de reconeixement de la diversitat cultural en un marc de coexistència i tolerància. No implica la interacció entre les diverses cultures, i pot tenir tendències folkloritzants.

Interculturalisme

Fa èmfasi en les relacions entre les persones tenint en compte les relacions de poder i l'estructura que les genera. Vol promoure i garantir els drets fonamentals i evitar la reproducció de desigualtats socials i la discriminació.

Els principis de la interculturalitat

Reconeixement de la pluralitat cultural.

Fomenta el reconeixement de les altres persones com a subjecte social, cultural i polític actiu i vàlid. Implica promoure el coneixement i la visibilització de la diversitat cultural en els diferents àmbits d'actuació, posant en valor els interessos i les necessitats. Aquest procés implica també aprofundir per un treball de recuperació i visibilització de la memòria dels barris de la ciutat.

Igualtat de drets i equitat.

Lluita per la igualtat i contra la discriminació a fi d'aconseguir l'equitat. La finalitat és garantir l'accés, en condicions d'igualtat, de totes les persones i col·lectius al procés de construcció comunitària sense demanar a canvi l'assimilació cultural.

Diàleg intercultural i interacció positiva.

Promou el diàleg en un nivell d'igualtat, entre tots els veïns i veïnes, independentment de l'origen, el context cultural o les creences religioses que tinguin, a través del foment de les relacions actives i de col·laboració. Resulta clau identificar els obstacles que impedeixen aquestes relacions i sostenir de manera respectuosa les dificultats i tensions.

Reconeixement de la diversitat cultural

- Quin tipus de diversitats es posa en valor?
 - Es té present la dimensió cultural, lingüística, religiosa, així com les diferents cosmovisions (maneres d'entendre el món)?
 - El projecte té present altres eixos de desigualtat (gènere, edat, classe social...), així com les possibles interaccions entre els diferents eixos (interseccionalitat)?
- Quin tipus de conceptualització de la cultura es té?
 - S'evita reforçar els estereotips?
 - Es fuig de l'exotització, el paternalisme i la victimització de les diferents cultures?

Reconeixement de la diversitat cultural

- Com es representa la identitat cultural?
 - S'afavoreix l'autorepresentació? (donar veu i visibilitat, evitar "parlar per l'altre", crear espais de seguretat...)
 - Es fuig de la concepció de Nosaltres vs Altres?
 - Es treballa per construir noves identitats compartides?
 - Qui "falta" a la conversa? I a l'equip?
- Quins impactes i transformacions es generen?
 - Es generen noves inclusions/exclusions?
 - S'amplien imaginaris o es reforcen visions estereotipades?
 - Com es socialitza i transfereix el coneixement?
 - La institució/entitat té un posicionament públic de reconeixement de la diversitat cultural?

Igualtat de drets i equitat

- **Què se'n sap del context? Com ho sabem?**
 - Què es coneix de les persones, del context en el que ens trobem?
 - Com s'ha construït aquest coneixement? Amb qui? D'on prové?
 - Es fuig de discursos i narratives des d'una mirada hegemònica, on es tracta la diferència com un problema?
- **Quin tipus de desigualtats s'aborden?**
 - Es té present la dimensió estructural i institucional?
 - S'aborden les dimensions cultural, lingüística, religiosa, etc.?
 - S'afavoreix la construcció d'un relat de diversitat?
 - La institució/entitat té un posicionament públic de reconeixement de drets, equitat, i lluita per la no discriminació?

Igualtat de drets i equitat

- **S'afavoreix la participació de persones i sabers diversos?**
 - Quins perfils no participen? Per què?
 - Com s'identifiquen i resolen els obstacles a la participació?
 - Totes les persones que participen, ho fan en peu d'igualtat, tant formal com informal?
 - En quines fases del projecte es permet aquesta participació?
Quines fases en queden fora?
- **Com s'eliminen les barreres d'accés al projecte o servei?**
 - Quins canals de difusió s'utilitzen? Com s'aborda el plurilingüisme? (traducció, mediació, subtítols, etc.)
 - Quines altres barreres d'accés es tenen presents? (bretxa digital, servei de canguratge, etc.)
 - Es fomenta activament una participació diversa?

Diàleg intercultural i interacció positiva

- **Quin tipus de relació afavorim?**
 - Com s'afavoreix l'establiment de relacions horitzontals i col·laboratives?
 - Com es generen vincles comunitaris i de confiança?
 - Com es treballa la resolució de conflictes?
 - Es treballa en un marc de coresponsabilitat de tots els agents implicats?
- **Com es treballen les desigualtats?**
 - Com es genera un pensament crític?
 - S'afavoreix l'aprenentatge mutu?
 - Com es treballa en respostes col·lectives?
 - Es generen possibilitats de canvi i de transformació?

Com s'implementa la perspectiva intercultural en un projecte?

Cal dir, d'entrada, que no hi ha una “plantilla” única ni una solució universal. De la mateixa manera que les entitats i els projectes són diversos en la seva naturalesa, també ho són les maneres de treballar en la perspectiva intercultural. D'aquesta manera, fer-se les preguntes adequades ens pot portar a respostes originals i efectives. A títol d'exemple:

A la nostra entitat tothom hi pot participar, tractem a tothom per igual...

A vegades, les barreres a la participació són invisibles, o només afectes a determinades persones o col·lectius. A través de quins canals es fomenta la participació? En quins horaris es fa? Hi ha barreres arquitectòniques? Lingüístiques? En els espais de participació, tothom és escoltat i hi participa de la mateixa manera?

Com s'implementa la perspectiva intercultural en un projecte?

L'equip directiu de l'entitat reflecteix la composició de l'entitat?

Sovint, les persones més empoderades assumeixen rols de lideratge. Cal fomentar una participació transversal en el si de l'entitat on les veus que menys participen siguin actives i escoltades.

Tinc un projecte de formació, com puc incorporar les persones usuàries en el disseny del projecte?

Sovint resulta impossible implicar en les fases inicials a persones que encara no estan involucrades en el projecte, però sí es poden involucrar en el redisseny de la formació de cara a futures edicions i/o recollir les seves opinions i vivències.

Convidem sempre a tothom a participar i sempre venen "els mateixos"...

Quins canals de difusió utilitzem? Escrivim textos fàcilment llegibles (font "senzilla", colors contrastats, textos en lectura fàcil...). Sortim del nostre "àmbit" per anar a buscar una participació representativa del nostre territori?

Marc municipal:

- Mesura de Govern: Avançar cap a la interculturalitat. Instruments i mecanismes de governança
- Pla Barcelona Interculturalitat 2021-2030

PLA BARCELONA
INTERCULTURALITAT
2021-2030

Gràcies per la vostra col·laboració!

<https://ajuntament.barcelona.cat/bcnacciointercultural/ca>

Dubtes i consultes: ipr@bcn.cat

**Ajuntament
de Barcelona**